

contra 'l jou, de servitut y d' ignominia ab que odiosas impositions la endogalan. ¿Qué, donchs, te d' estrany que aquestas solemnitats alegren y entussiasmen als fills amorosos de la patria catalana ?

Ah, senyors ! n' hem de sofrir tantas de befas, los qui estimem nostra llengua, en la vida de ciutadans del Estat espanyol !

Tot just vinguts á la vida, posem nostres peus en la escola, anem á nodrir nostre esperit per medi de la paraula, verb de la fecundant idea, y aquesta paraula te so de forastera en nostras orellas, avesadas al dols parlar de nostras mares; y si d' aquest preteném valernos, ve, senyors, la lley, una lley inícuca del Estat en que vivim y á qui paguém, á arrencarnos de la boca l' idioma estimadíssim de nostra familia. Després aném davant dels tribunals de justicia, y magistrats ó jutjes forasters, tal vegada 'ns injurien ó 'ns insulten, perque volem parlar la llengua en que mellor sabem expressarnos. Volem otorgar nostra darrera voluntat y hem de ferho també en llengua castellana que puig no coneixém prou, no sabem fins á quin punt expressará nostra voluntat. Aném á qualsevol oficina, y un senyor ab la ploma darrera de la orella, y caragolant cigarros, que tots paguém se 'ns treurá pot ser del davant á fastichs perqué no li parlem en castellá. ¿Qué mes ? Anem á una oficina de telégrafos, y posarém un telégrama en xino, sense cap prótesta; pero tractarém de posarlo en catalá y vindrá la lley á dirnos que está prohibit l' us de la llengua catalana.

Ah, senyors ! es que 'ls catalans som lo párias de la Nació Espanyola ? Es que som botí de guerra; es que som aprensió d' una conquista; es que som esclaus d' alguna rassa poderosa ?

Ah, no: Catalunya no ha sigut pas conquistada pels castellans. ¿ Com, si Catalunya, en sos bons temps, conquistava un regne y 'l regalava á Castella ?

Nostra pátria s' uní á Castella fent capitols matrimonials, en que quedavan á salvo sa dignitat y sos interessos. En mala hora fou tracte de bona lley: la injuria, l' escarni y la fuetada foren premi de sa bona fe y de la nota del poble de eminent sentit pràctic ab que per son acte la galardoná la Historia. Que vingueren nous temps, y Catalunya, sempre noble, s' aplegá sots las banderas del dret y de la llealtat. ¡ Pobra pátria ! las hordas de Felip V, prompte s' afartaren de venjansa en lo cos exámine de la heróica